

FAMILIARUL

DIARIU BELETRISTICU SI ENCICLOPEDICU — LITERARIU.

BABET'A.

Romanu.

(Urmare.)

CAPITOLULU XLIV.

La St. An'a.

A dou'a di, cându se sculà Tomiti'a si esí afara gasí pre Sofi'a cu guvernant'a si cu doctorulu Jonica pre teras'a otelului.

„Nu s'a sculatu inca Leniti'a?“ — cu aceste cuvinte 'lu intimpinà Sofi'a.

„Nu, de ce iutrebi?“ facú Tomiti'a.

„D'apoi! avemu se facemu excursiunea!“ — replicà Sofi'a cu buzele umfate.

„Imi pareá, cà v'ati luatú sém'a,“ — observà Tomiti'a.

„Sém'a, sém'a, nu mi-amu luatú nici o séma. Domnisiór'a Babet'a, da, dèns'a s'a intorsu dela decisiunea ei, cà-ci éta-o impreuna cu doctorulu, gat'a de a ne insoçi.“

„Asiá!“ — facú Tomiti'a destulu de supératu. Dar' n'aveá ce sè se mire, cà-ci si betrân'a si si Sofi'a doriáu se fie cu doctorulu.

Porní cá se-si aduca soçi'a si se mângaiá dîcându-si: „o dî in susu, o dî in josu, nu va stricá multu, mâne inse vomu plecá negresitu.“

„Amu luatú si unu chelneru, care ne va aduce câte cev'a de-ale mâncarei,“ — cu aceste cuvinte aretà doctorulu Jonica spre Aristide, care steteá

de o parte cu unu cosiu atêrnatu de braçiú si urmariá cu priviri pânditóre tóta mișcarea dimpregiurulu seu.

„Ah, du-te incolo, omu materialistu ce esti!“ — dîse Sofi'a zimbîndu.

„Pardonu Domnisióra, trupulu nehranitu nu pôte dá adapostu indelungatu poesiei, ori câtú de eterica ar' fi ea!“ — replicà Jonica.

„Are dreptate doctorulu, si trebue se recunoscu, cà este cu multu mai practicú decátú mine,“ — adause Tomiti'a.

„Totu odata Constantinu ne va aretà si drumulu la St. An'a, — continuà Jonica, — cà-ci acolo este colib'a pustnicului.“

„Haidemu dara!“ — esclamá Leniti'a.

Aristide, numitu acumu Constantinu, plecà inainte, tragîndu mereu cu urechi'a cá sè se convinga. Déca in adeveru doctorulu Jonica aveá o slabiciune pentru Sofi'a, dupa cumu i-se aretase lui chiar' dela prim'a loru vedere.

„Imi pare căm vanitósá fetiti'a; nu cređu, cà se va invoí, cà se numésca pre unu baiatu de tieranu, seu chiar' pre unu copilu dîn flori de soçiulu seu!... Las' Jonica, ti-oiu platí eu detori'a t'a!...“

Se suira prin padurea din dosulu manastirei tienendu mereu la drépt'a si urmandu semneloru, care se gasescu infipte in pari din distantia in distantia.

Drumulu pana la unu locu este bunu, mergi cá si pre o promenada, suisiulu nu este repeditú; dar' cumu se zaresce prin malulu dimpotriva alu Pelesiului cas'a de vênátore, drumulu se face mai

greu, suisiulu mai repeditu, pana-ce devine aneviosu de totu.

Tomiti'a dase braçiuulu Sofiei, cá se oprésca pre doctoru de a merge cu ea; Jonica firesce oferi pre alu seu Lenitiei soçiei Tomitiei, ér' Babet'a se têrá dupa ei urmata de chelneru cu co-siulu pe braçie.

Guvernant'a boncaniá mereu de necomple-santi'a barbatiloru.

Chelnerulu Constantiuu, fostulu bancheru Aristide, o esaminá necontentitu cu unu interesu crescându.

„Unde am vediutu eu acésta femeia,“ — se intrebá elu necontentitu.

Cumu mergeá asiá unulu dupa altulu, Babet'a de-odata scóse unu tîpetu patrundietoriu si se lasá josu.

„Babet'a fóst'a amanta a baronului Rosten,“ — díse la acestu tîpetu chelnerulu in sine.

O recunoseuse dupa glasulu ei celu patrundietoriu, cá-ci o mai audíse tîpându ast'feliu in momentulu cându o parasí baronulu, predandu-o in grigi'a bancherului, care o dusé apoi la Ulmeni, unde dobândi prunculu.

„Dar' atunci Costica este fiiulu ei, — adausé Aristide, — óre 'si canóscé mam'a. Nu credu. Ên se fiu cu bagare de séma, ór'a resbunarei pare cu multu mai aprópe de cumu gândisemi.“

Intru ace'a Tomiti'a mersese la guvernanta, cá se vedia ce are.

„Mi-amu scritutu petiuriulu!“ — se vaera betrán'a.

„Oh, Dómae Domnedieule! — tîpá Sofi'a si se aretá fórté spariata. O compatimiá pe betrán'a, dar' mai multu se temeá, cá nu cumv'a acestu incidentu se-i întórca de pe drumu.

„Dar' cumnata, — se adresá ea cátra Tomiti'a, scóla de-acolo si dai braçiuulu

Tomiti'a sculá de josu pe guvernant'a, care î-lu tienù strînsu de braçiu.

Jonica se profitá de acésta ocasiune pentru a oferi Sofiei braçiuulu seu celu stângu.

„Suntu curiosu cumu î-si va repará betrán'a gresiel'a, — î-si díse chelnerulu, — cá-ci de buna sém'a tóta caderea ei n'a fostu altu nimicu, de cátu unu midiulocu pentru a se apropiá de Costica.

„Ar' poté parintele Ghermanu, — cu aceste cuvinte se încercá nemtióic'a a-si inecá ciuda, — se croiesca nisce drumuri mai bune, se faca nisce serpentine, poteca resucita, cá se póta ori cine se urce mai cu inlesnire.“

„Ori-ce drumu ar' face, me temu, cá n'ar' fi lesniciosu pentru d.-t'a“ — respunsé Tomiti'a versandu-si ast'feliu puçinu necasulu.

„Stati ve rogu, nu mai potu! — strigá érași Babet'a, — déca vofiti se ajungemu pana susu, trebue se me spriginiti de amendóue partile.“

Éta, éta sîrét'a, — 'si díse chelnerulu, — me temu cá totusi 'si va ajunge scopulu,

„Domnule doctoru, — se adresá Sofi'a cátra Jonica, — tiénu prea multu a me urcá pâna susu.

Pre domnióir'a Babet'a n'o putemu lasá in drumu, n'ai avé bunatate . . .

„Oh pentru d.-t'a,“ — replicá Jonica, — apoi luându-si séma cá 'lu póte audí cinev'a, precumu 'lu si audíse chelnerulu care nu scapá nici un'a din mișcarile sale, dar' 'lu mai audíse si Leniti'a, pre care o aveá la braçiuulu seu celu dreptu, deci continuá, — „credu cá dómn'a Ciurescu 'mi va dá voie, se . . .

„Du-te domnule doctoru, du-te, — zimbí acést'a, — jertfesce-te pentru binele comunu!“

Jonica se întórsé si oferi braçiuulu seu Babetei. „Mersi,“ — facú dens'a pripiendu-i braçiuulu, si stringându-lu mereu si bine.

„Ho, ho, — 'si dícea chelnerulu Constantinu, fostulu bancheru Aristide, — tréb'a merge struna.

„Géb'a credi, — díse acumu Babet'a cátra Tomiti'a, — cá esti viguros. N'amu simtítu nimic'a dela ajutoriulu d.-t'ale, de ace'a amu avutu trebuintia de braçiuulu d-lui doctoru, care singuru 'mi este de ajunsu. Treçi la copile . . . dà-le braçiuulu, cá se nu alerge asiá, vedi cátu suntu de sburdalnice!“

Tomiti'a erá bunu bucurosú cá poteá scapá de betrán'a, si cá poteá fi mai aprópe de Sofi'a. Elu profitá deci de ocasiune si trecú la nevést'a si cumnata-s'a.“

Babet'a, cu tóte cá declarasé braçiuulu doctorului de vigurosú, gáfaiá mereu . . . géb'a, petiórele ei cele betráne nu eráu deprinse cu asemenea suisiu.

Si chelnerulu Constantinu asudá sub sarcin'a corfei s'ale, ce'a ce 'lu faceá a fi inca si mai inversiunatu in contr'a lui Jonica.

„Amaru de tine, nemernicule, — 'si dícea elu, — déca 'mi vei cadeá acumu sub mâni!“

Ajunsera susu cátu se póte de obositi. Se vediu pe costisiulu muntelui la luminisiu, de unde aveáu o privelesce minunata, care î-i facú a uitá pentru momentu nu numai de ostenéla ci si de diferitele grigi si preocupatiuni, care le apesáu sufletele.

Tóta valea Pelesiului cu castelu si cu cas'a de vênátóre li-se infaçiosí in proportii microscopice, invelite de o mare de verdétia; ér' cev'a mai departe se vedeá Sinai'a si unu orizontu varfu, cóme de munti . . .

Nemesurate stânnuri de pétra cu formele cele mai neinchipuite se inaltia de-asupr'a capului, asiá încátu privindu in susu tí-se iá resuflarea, cá-ci tí-se pare cá-si-cându ar' fi vrëndu se te strivésca cu greutatea lor. Sub petióre unu povêrnisiu acoperitu cu frundsiu duce dreptu in o prapastie adâncu, in care víjaia un pèrausiu. Cararea inse este buna, care respunde in midiloculu unui plaiu incungiuratu de paretí de pétra sub care se adapostesce o coliba vechia si micutia, in care de multu a locuitu unu pustnicu.

Aici e locul ce se numesce St.-An'a.

De pe luminisiulu unde se oprisè societatea nóstra ajunsera in o clipa pâna la acea coliba.

Intrară în ea. Se mai vedeau încă remăși-
tiele sobotiei, ce a încalditu pe pustnicu și rogo-
jin'a, putredita acumu, pe care s'a odichnitu.

Partea femeieșca fû cuprinsa de jale nespusa
la vederea acestoru urme, ce aretá cu atât'a elo-
cintia ticalosi'a, nemernici'a omului.

În midiuloculu acesteî naturi atâtu de ma-
retie, colib'a cea micutia este cá o umbra nepo-
trivita într'unu tablou luminos.

Babet'a ar' fi voitu sê se oprêsca aici. Sofi'a
inse, care se acceptase se afle pre regin'a, întrebâ
dêca mai erá prin apropiere vre-unu punctu demnu
de vediutu.

„Este isvorulu,” — respusê chelnerulu.

„Se mergemu la isvoru!” — esclãmâ Sofi'a.

„Nu mai potu!” declarâ Babet'a.

„D-t'a stâi dar' aici, cu . . . cu chelnerulu
și cu cine va voi se mânânce, — eu plecu cu . . .
cu cine va voi se mai admire natur'a!”

„Eu unulu mergu cu d-t'a,” — se grabi a
dîce Jonica.

„Si eu, si eu!” — repetara cei-alalti toti,
chiar' și Babet'a, numai Leniti'a dîse:

„Dâr' cu mine nu va remânê nimeni?”

„Dêca vrêi se stâi aici draga, — începû To-
miti'a cu diumetate gur'a, — f-ti voiu tiênê de urftu.
— Este departe isvorulu?” — se adresâ elu apoi
câtra chelneru.

„Nu, vre-o dóue, trei sute de pasi numai!”

„Asiá-dara voiu merge si eu,” — dîse Leniti'a, —
„du-te cu mâncarea înainte și întinde-ne o mеса.”

Aristide, voiámu se dîcemu chelnerulu o luâ
la petioru.

Cei'alalti 'lu urmara.

La drépt'a, dela intrarea chilie, este unu
parete de pétra. Cotindu acestu parete dái de o
núoa potecutia, — drumulu spre isvoru.

Doctorulu Jonica parasisê pre Babet'a și se
luase cu Sofi'a și Leniti'a dupa chelneru, care 'lu
urmariá de-aprópe.

Tomiti'a și Babet'a nu fura în stare a merge
asiá de iute. — Preste puçinu le perisera din ochi,
câ-ci apucasera dupa dis'a cotitura.

Cu tóte betrânetiele ei, Babet'a diori dupa
cei'alalti și nici Tomiti'a n'ar' fi voitu a-i pierde
multu timpu din ochi, deci grabira înainte.

Cându ajunsera la cotitura, avura unu aspectu
destulu de fragmentatoriu.

Chelnerulu, urmatu de Leniti'a, Sofi'a și Jo-
nic'a, ajunsêsê la unu punctu alu potecei unde se
coteá din nou pe dupa o stâncu.

Aristide ajunsese dejá la cotitura cându de-
odata se dete cu respectu înapoi.

„Ce-i, baga de séma! erá se me dái în pra-
pastie!” — strigâ Jonica.

Sofi'a și Leniti'a, cari eráu cev'a mai josu,
unde potec'a erá mai lata și mai puçinu repede,
se oprira la acésta esclãmare a doctorului.

Chelnerulu inse pareá câ nici nu o audise,
câ-ci nu o luâ câtu-si de puçinu în séma ci dîse
pe scurtu:

„Regin'a!”

Totu odata facû încă unu pasiu înapoi, dar'
cu atât'a nedibacie încátu se loví în doctoru.

Acest'a-si perdû balans'a, dete o secunda din
mâni, voindu a prinde braçiuulu lui Aristide.

Acest'a f-i intinse mân'a cea drépta si-lu
smûnci, dar' érasí cu atât'a maladresa încátu în
locu de a-lu scóte din primejdie 'lu aduse mai
aprópe de prapastie.

De-odata i scapâ din mâna.

„Mai scupa dêca poti,” f-i tîsní la urechi.

„Ajutoriu!” strigâ doctorulu, apoi se rosto-
golfí în josu.

Acestea tóte furâ rezultatulu unei sêngure
clipeli.

Trasuetulu se fi lovitu pe Babet'a, nu s'ar'
fi potutu spariá mai tare, de câtu la acésta vedere.

Sofi'a și Leniti'a re-nasera câ impetrite pe
poteca.

Regin'a aparase din dosulu cotiturei și prin
gesturi chiamá pe insoçitorii ei, se alerge întru
ajutoriu celoru primejduiti.

Din fericire spaim'a soçietatii fusesê mai
mare decâtu nenorocirea.

Povernisiulu pe care cadiuse Jonica se ter-
miná în o poenitia. Acolo se oprise doctorulu în
caderea s'a cu piciorulu scrititu.

Regin'a vediêndu acést'a, recomandâ prea
multu pe doctorulu Jonica ingrigirei Lenitiei și
Sofiei.

Ele se întielege câ trebuira se dee urmare
acelei recomandatiuni.

Sofi'a pareá a nu fi avutu tocmai necesitate
de interventiuinea espresa a reginei, pentru a se
ingrigí de doctoru.

Aristide vediêndu efectulu cu totulul contrariu
alu reutatii s'ale scrișni din dinti și dîse:

„Lasa câ nu vei avé tu norocu în tóte
dîlele!”

CAPITOLULU XLV.

Capitanulu.

Aristide sosise celu dintain la doctorulu
Jonica.

„Te dóre?” întrebâ elu cu zîmbetu sar-
casticu.

Jonica 'si întórse capulu cu dispretiu.

Apoi privindu-lu érasí bruscu dîse: „ai no-
rocu câ ti-am promisú a nu te cunósce, câ-ci
alt'mintrea te-asi dá pe mân'a judecatoriloru.”

„Credú si eu, dar' mai mare norocu am, câ
te cunoscu eu, si câ în momentulu în care m'ar'
arestá, lumea ar' affá, cine esti.” Apoi vediêndu
câ se apropie cineva adause: „voiu alergá de vale,
se venimú cu o targa pentru a te duce la hotelu.”

„Nu-i de lipsa, am luatú dejá dispositiuni,”
dîse unu ofiçieru din suit'a reginei.

Maiestatea s'a stase cât'va tîmpu de vorba
cu Leniti'a, Sofi'a și cu Tomiti'a, apoi convingân-
du-se, câ doctorulu aveá se scape cu viét'i'a parasí
soçietatea insarciundu pe acelu ofiçieru din
suit'a ei, care se pogorise pâna la doctoru, cá se
se tiêna la dispositiunile soçietatii.

Acestu onțieru eră unu adjutantu alu regelui, cu rangu de capitanu, domnulu Leonu Riviticianu, unu barbatu chipesiu si sdravenu, care nu prea pareă încântatu de insarcinarea ce primise.

„Omenii cu targ'a voru veni indata,” continuă capitanulu Riviticianu, care dupa cum scîmu, ajunsese-să langa doctoru si intrerupsese-să conversațiunea lui cu Aristide.

„Cine este d.-lui,” se adresă elu apoi cătra acestu din urma

„Doctorulu Jean Radoleano,” respunse chelnerulu, apesându cu malitie asupr'a cuvîntului Jean si asupr'a vocalului o.

„Decă esti doctoru, vei scî mai bine decātu noi, ce este de facutu,” dîse acum capitanulu cătra Jonic'a.

„De-o-cam-data n'am lipsa decātu de linisce, respunse Jonic'a, aruncându o privire plina de doru susu pre marginea prapastii, unde steteau Sofi'a, Leniti'a, Tomiti'a si guvernanta privindu in josu la elu.

Capitanulu umari acēsta privire, si unu zimbetu de inteligintia se aretă pe faci'a s'a, cāndu descoperi, unde se oprise ochiulu doctorului.

Acestu zimbetu trecu cā unu fulgeru preste faci'a s'a, pentru a face locu unui semnu de-abiă perceptibilu de interesu.

Cu tōta neperceptibilitatea s'a, chelnerulu observa-se acea espresiune de interesu.

„Decă domnulu doctoru voiesce, se-i damu pace,” dîse capitanulu, „ne vomu retrage. Omenii cu targ'a nu voru intardia de a veni.”

Cu aceste cuvinte se departă facudu semnu chelnerului cā se-lu urmeze.

„Cine suntu cōlea susu,” lu intrebă dupa-ce ajunseră destulu de departe pentru a nu fi auditi de nimeni.

„Domnulu Ciurescu, lipscanu din Bucuresci, cu soția-s'a, cu cumnata-s'a si cu guvernanta loru.”

„Cea mai tēnera este cumnata?”

„Da!”

„Curatica fēta!”

„Si tinerica, nepatita.”

„Doctorulu umbla dupa ea!”

„Asia pare, dar'”

„Ce dar'?”

„Nimicu mai lesne pentru unu tēneru intre-prindietoriu, de cātu de a cuceri acēsta fetitia.”

„Cu ajutoriulu . . . ?”

„Meu si alu guvernantei!”

„De vomu avē tēmpu, ne vomu folosî de oca-siune!” facu capitanulu cu usiurintia. Apoi adaase in sine, „pare cā nu voru remanē nerecompensate serviciile pe care le aducu in acestu momentu din ordinu inaltu.”

„Ēta omenii cu targ'a,” observă chelnerulu.

„Arēta-le locul, încarcati pe doctoru si duceti-lu la hotelu. Eu voiu reconduce soțietatea de dame.”

„La ordinu, domnule capitanu.”

„La prim'a oca-siune vei poté spune d.-rei. . . .”

„Sofi'a Sasanu”

„Domnisiōrei Sofi'a Sasanu, cā a facutu o mare impresiune asupr'a mea. Totu-odata, decă vedi cā voiu fi agreatu, poti se-i oferi”

„Unu buchetu”

„Da, unu buchetu din partea mea.”

„Ēr' guvernantei . . . ?”

„Vei oferi vre-unu inelu cu diamantu, sēu vr'o cruce.”

„Ast'a ar' fi o mare gresiēla.”

„Asia dara”

„Guvernantei voiu spune, cā ai intentiuni seriōse.”

„Bine, bine. Are parale fēt'a?”

„Nu sciu, dar' de vreme ce petrecu vēr'a la Sina'i'a”

„Bine, bine. Mai scii, decă din gluma nu va esî unu lucru seriosu.”

„Intr'unu ceasu bunu, domnule capitanu.”

Doctorulu Jonica fū redicatu pe targa si dusu la hotelu. Tomiti'a, Leniti'a, Sofi'a si guvernanta mergeau dupa elu, ēr' capitanulu Leonu Riviticianu si cu chelnerulu i-i urmău intretienēndu o conversațiune animata.

Sofi'a din cāndu in cāndu 'si intorceă privirile spre ofițierulu celu atātu de aretosu. Ī-i eră cām ciuda, cā nu-i adresase pāna acum cuvîntulu, ce'a ce ar' fi fostu detoriu se faca, cā-cī eră pusu la dispositiunile loru din partea reginei, i-si dīcea dēns'a.

Aristide surprinse-sē vr'o dōne din aceste priviri ale Sofiei si le întielesē indata.

„Taci cā-i bine, domnule capitanu,” dîse elu, forțarēti'a este a nōstra, va capitulă la primul atac.”

„Suntu gat'a alu intreprinde chiar' de acumu.”

„Ba se nu faci un'a cā ast'a, ar' fi o mare gresiēla. Cu cātu te vei aretă mai nepasatoriu la inceputu cu atātu mai bine.”

„Cā dienu multu tēmpu nu-mi voiu poté astēperă poft'a de a-mi descoperi inim'a. Suntu apucatu de unu sēmtiementu seriosu.”

„Mi vei dá celu puçinu voia, cā mai antaiu se me informezu despre averea ei.”

„Ti dău pentru acēst'a tēmpu de o ōra!”

„Mi ajunge.”

Doctorulu aveă dureri mai mari decumu se pareă. VEDIENDU-SE observatu, se stapēnise, acumu inse, sdruncinatur'a purtatoriloru sei, mārindu-i durerile pāna la nesuferintia, nu se putu opri de a nu scōte din cāndu in cāndu unu gemetu cumplitu.

Ele atinseră inim'a guvernantei cā si unu feru rosu, chiar' si Leniti'a compatimeă pe bietulu ranitu, Sofi'a inse pareă atiusa in modu repulsivu de aceste sonuri de durere.

„Mai stati puçinu, se resufe sermanulu,” strigă Babet'a alergādu spre targa.

Omenii depuseră bucurosul sarcin'a loru.

„Suferi,” intrebă guvernanta, care se oprise lānga celu ranitu.

Jonic'a nu respunse nimicu, ochii lui cautău cu dorere pe Sofi'a, care in acelu momentu fiindu ajunsa de capitanulu Riviticianu, se oprise con-

Un'a din neamulu lui Faraonu.

fusa pentru a-i întorce salutarea s'a cea respectuosa.

„Ai lipsa de ajutoriulu unui medicu! Inainte baieti se ajungemu câtu mai curêndu la hotelu!“ esclamá guvernant'a, care din o sêngura privire vediu-se si recunoscuse ce se petrecea in giurulu ei.

„Este alu mieu,“ 'si dîse ea. „Sofi'a mi-lu parasesce in profitulu acelu capitanu. Nu credu cã va poté resistã devotamentulu meu.“

La hotelu ranitulu fû dusu in camer'a s'a.

Preste puçinu veni unu medicu, care-lu visitã cu amenuntulu.

„Domnule colega, aici nu vei poté avé ingigirea necesara, trebue se mergi la Bucuresci,“ dîse elu apoi.

„Dêca doresci te va duce la momentu unu trenu separat,“ dîse capitanulu Riviticianu, cã-ci toti se adunaserã impregiurulu bolnavulu.

Babet'a si Leniti'a pentru a aflã ce va dîce mediculu despre starea doctorulu Jonica, Tomiti'a cã se nu remãna sênguru, ér' Sofi'a si capitanulu, cã se se desparta câtu mai târdiu unulu de altulu.

„Multiamescu, . . . preferu a remãné aici!“ îngânã doctorulu.

„Nu vei avé cautarea trebuincioasa!“ observã mediculu.

„Totu cã si la Bucuresci,“ respunse Jonica.

„La Bucuresci suntu spitaluri!“ adause mediculu.

„Domnulu Ciurescu nu va suferi nici odãta cã unu ospè alu se'u se fia cautatu la spitalu,“ se grabi a dice Babet'a. „Lu voi cautã eu! Ne vomu întorce si noi!“

„Dêca-i asia, nu indrasnescu a ve contrariã,“ reluã Jonica cu unu zimbetu palidu, „primescu trenulu separatu ce mi-a oferitu domnulu capitanu.“

„Plecamu!“ esclamá Babet'a. „Eu un'a suntu gat'a, voi inca . . .“

„Noi . . .“ dîse Sofi'a, apoi se oprî. O sagéta din ochii capitanulu o facû de amutise asia fãra de veste.

„Noi vomu mai zabovi o dî, dõua,“ luã Tomiti'a cuvêntulu, care totu mai urmariã ideia de a incurcã pe Babet'a cu Jonica, pentru cã se scape de ea, si care vedeã in ofert'a Babetei celu mai nimeritu mijlocu pentru promovarea acestei intentiuni.

Jonica in acelu momentu avuse unu atacu nou de dorere, care-lu impedecã de a revocã invoiel'a s'a de a plecã mdata cu trenu separatu. Ar' fi fostu inse si prea tardiu, cã-ci capitanulu se grabise a dá in numele curtii regale ordinile necesare.

CAPITOLULU XLVI.

Biletulu.

„Nici o scire dela Sinai'a?“

„Cum te sêmti?“

„Trupesce bine, dar' sufletesce reu! — Nici o scire dela Sinai'a?“ repetã Jonica.

Babet'a trase unu scaunu lângã patu si se asiediã pe elu.

Erã desu de demintetia, nu se audiã nici unu sgomotu impregiuru, numai din cându in cându strabateã strigatulu laptagiulu se'u a zarzavagiulu de pe strada in odaia, ce ocupã doctorulu in casele repausatulu Sasanu din Bucuresci.

Guvernant'a nu respunse inca nimicu la întrebarea repetita a doctorulu.

„N'am potutu dormi tóta nôptea,“ incepû ea dupa o lunga tacere.

„Nici eu nu mai sciû ce este somnulu, de cându ne-amu reintorsu dela Sinai'a.“

„Credu si eu!“

„Ce te-a potutu nelinisci pe d.-t'a“ — reluã Jonica.

„Grigi'a ce ti-o ducu.“

„Ce grigia ai se-mi duci? Dejã de vre-o dõue dîle suntu in stare a unblã, adi voi esfi chiar'. Ce dîci, se nu surprindemu pre Domnulu Ciurescu la Sinai'a?“

„Sinai'a! ah, Sinai'a! . . .“

„Ce este pentru Domnedieu! — esclamá Jonica redicându-se de-odata de pe perina.

Babet'a mijî ochii, cãci in urm'a mișcarii celei repedi doctorulu se desvelise puçinu.

„Domnule doctoru, uiti cu totul cã suntu fêta!“

Acêsti observare facû pre Jonica se privésca pre nemtiõica in façia, care n'aretã asiã de betrãna precumu erã, cãci Babet'a 'si conservase peliti'a, si foculu care o consumã i dedeã unu aeru de tineretia si o atractiune voluptuosa. In acestu momentu aveã unu farmecu, cãru'a i-i cadiuse jertfa odiniõra maltezulu Rosten.

Totu odata in rafineri'a ei, studiase amenuntele individualitatii Sofiei si le imitase pe tôte cãte puteã se le imiteze, ast'feliu incãtu persõna ei 'si aduceã cu esteriorulu Sofiei.

Doctorulu nu observase pâna acumu acestu detailu; acum'a 'lu rapî intru atãtu, incãtu simtiêndu cã o gena la inchipuirea, cã Sofi'a lu-ar' fi potutu vedé ast'feliu tresari de spaima. Dar tresari pôte si de simtiulu voluptuosu ce isbutise a-i insulfã cochet'a, care siedeã lipita de elu.

Babet'a ridicase érase ochii asupr'a lui si vediêndu emotiunea in care cadiuse, fû apucata de o mare bucurie.

„Oh, oh, baietelulu, câtu este de sficiosu,“ — esclamá ea mângaindu-lu cu amendõue mânilu.

Elu i-i apucã mân'a cea drépta si depuse o sarutare fierbinte pe ea.

„Ce faci, — dîsè dên's'a, — dêca ar' intrã servitoriulu,“ — si cu ast'a se sculã, merse la usia si trasè iverulu.

Doctorulu erã apucatu cã de o betife. Asceptã cu resuflarea retienuta întõrcerea Babetei.

Ast'a venî si se puse pe marginea patulu.

„Fi cu minte,“ — dîsè ea ferindu-se de desmierdarile lui.

Acésta feréla erá inse anume combinata, cá se atítie poftete doctorului pana la estrema. Be-trân'a cocheta î-i cedà cu unu típetu linu. . . .

„Ce ai facutu,“ — díse ea cu reprosiu.

Doctorulu î-si umbri ochii fàra a respunde nimicu.

Babet'a se sculà si mersè de descuià usi'a.

„Pare cà me întrebasesi de sciri dela Si-nai'a,“ — reincepù ea, arangiându-si toalet'a din-naintea oglindei.

Unu gemetu surdu fù respunsulu la acésta observare.

„De ce nu vorbesci?“ — întrebà Babet'a.

Jonica paré prad'a cetei mai amare remuşcari.

Nu te sfi de mine, — continuà nemtióic'a, — spune ce sênti. — 'Ti-ai adusu amente de Sofi'a, nu este asiá?“

„Ah, Sofi'a!“

„Si te cáiesci, cà ai cãlcatu o credintia, ce nici nu ai promis?“

„Suntu unu peccatosu!“

„Da, esti unu peccatosu. Déca iubiái pe alt'a nu trebuíái, nu-ti erá permis se abusezi de in-crederea mea. Dar' se scii, cà eu un'a nu voiú ingadui cu nici unu pretiu, cá se me lasi si se me faci de risulu lumei.“

In locu de respunsu se audí érase numai unu suspinu greu.

„Mângaiete scumpule,“ — reluà Babet'a apropiându-se érase de patu, — „eu 'ti pardonezu gresié'la indata ce vei fi gat'a a o repará.“

„Cum?“

„Ce întrebare, suntu mai multe midiulóce pentru a repará asemenea gresieli. Eu nu cunosc decãtu numai unulu.“

„Pe care?“

„Casatori'a!“

„Ah!“

„Asiá! nu-ti suntu destulu de buna soçia?“

„Nu dícu!“

„Nu díci, — oftezi dupa Sofi'a!“

„Ah, ah!“

„Te rogu, incetéza cu gemetele si cu suspi-nurile, cari nu suntu demne de unu barbatu. Tre-bue se acceptezi fàra murmuru positiunea ce sin-guru ti-ai creatu.“

„M'ai sedusu!“

„Eu, sedusu?“

„D.-t'a.“

„Asiá esci de slabu, incãtu se te fi potutu seduce?! — Dar' ce ne folosesc acumu repro-siurile!“

„Oh, Domnedieule!“

„In fine, déca numai dorulu Sofiei te retiène de a fi barbatu de onóre, afla . . .“

„Ce, ce?“ — întrebà Jonica alarmatu.

In locu de a respunde, Babet'a se scolà, des-chisè usi'a si strigà de vre-o dóue ori: Petrache. Unu servitoriu aparù.

„Ai adusu dela tipografia càrtile comandate.“

„Da, domnisióra!“

„Unde suntu?“

„Josu la mine!“

„Adu-le numai decãtu aici!“

Jonica ascultase cu nerabdare la acestu dialogu, care nu paré a stá in nici o relatiune cu grigele sale.

„Unde vréi s'o scoti cu astea!“ — întrebà elu cãm restitu, dupa-ce plecase servitoriulu Pe-trache.

„Mai rabda unu momentu numai si vei vedé.“

„Cãrtile ce va aduce servitoriulu, stáu ele in vre-o legatura, cu ceea-ce ai se-mi spui despre domnisiór'a Sofi'a.“

„Da, si inca in o legatura fórte strînsa; — dar' éta-le.“

Cu aceste cuvinte se sculà cá se primésca din mânilé servitoriului, care se reintorsesè, unu pachetasiu invelitu cu ingrigire in hãrtie.

„Lasa-le numai aici,“ — cu aceste cuvinte concedià pe servitoriu, apoi mergîndu la patu se pusè pe marginea lui si díse càtra Jonica, uitân-du-se tiénta in ochii lui:

„Amu sciutu, cà prinsesesi o slabiciune pen-tru Sofi'a Asiú fi jertfitu amorulu meu, cá se nu tulburu fericirea vóstra.“

„Ai fi jertfitu!“ — îngânà Jonica.

„Da, inase acuma . . .“

„Ah, da, este pré târdíu . . .“

„Erá pré târdíu si inainte de gresié'la nóstra!“

„Oh, sfirsiesce in fine, nu me chinui mai multu, spune ce ai se-mi spui.“

„Citesce acestu biletu.“ — La aceste cuvinte Babet'a desfãcîndu pachetasiulu ce primise dela servitoriu, scóse unulu din biletele ce formá cu-prinsulu lui si 'lu intinsè doctorului.

Sofi'a Sasanu

Capitanulu Ioanu Riviticianu
fidantiatu.

Ast'a erá tiparitu pe nefastulu biletu.

Jonica scóse unu gemetu greu si recadiù pe perina.

„Vedi, cà nu suntemu atãtu de culpabili, precumu credeái,“ — reluà Babet'a dupa o pausa.

„Nu suntemu culpabili,“ — repetà Jonica aiuritu.

„Unu omu cu minte se folosesc de impre-giurari.“

„Nu intielegu,“ — fãcù Jonica.

„Sofi'a cá si mine, a sêmtitu amorulu d.-t'ale càtra dèns'a.“

„A sêmtitu!“ — suspinà Jonica.

„Ea te-a jertfitu pentru altulu!“

„Jertfitu, da, jertfitu.“

„Care pe semne i-a placutu mai bine de-cãtu d.-t'a!“

„Fetele, oh, fetele moru dupa uniforma.“

„Asiá este, nu le displacu inse nici costu-mele moderne, si suntu mãndre cânda potú legá de carulu loru triumfalu câtú mai multi barbati.“

„D.-t'a trebue se scii ast'a mai bine decãtu mine.“

„Sofi'a se va asceptá se te védia mãhnitu, tãrându-te, cum amu díce, in umbr'a fericirei ei.“

„Dupa-cum se va si intempla!“

„Ba nu, deca esti barbatu, se-i areti din
contra ca nu-ti pasa de ea.“

„Si se 'mi indeplinescu totu-odata defori'a
de barbatu de onore facia cu d.-t'a, nu-i asiá?“

„Da, eta ce va fi in tote privintiele demnu
de d.-t'a.“

„Fia dara!“ — disè Jonica facându o si-
luire asupr'a-si.

„Oh, 'ti multiimescu scumpulu meu odoru,“
— si-lu imbraciosia cu infocare, apoi alerga erasi
se traga iverulu la usia.

Jonica sarf inse cu amendoue petiôrele din
patu si incepu se se imbrace.

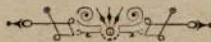
Avu ca unu atacu de grosnica repulsiune.

Era betrana Babet'a, inse dupa cumu amu
spusu deja, se conservase bine, nu pierduse inca
toti carmenii femeiesci, — de unde dara acesta re-
pulsiune neinvincibila din partea doctorului, acumu,
dupa-ce se decisese a o lua in casatoria.

Ore sangele seu se se fi revoltatu in contr'a
repetirei incestului?!

(Va urma.)

TEOCHAR ALEXI.

DRAGA NU-TI MAI FACE GANDURI . . .

Draga nu-ti mai face gânduri

Frundiarindu alu meu caetu,
Eu n'oi picu nu sum de vina
Deca m'am nascutu poetu;

Deca cantu in poesie
Dragostile cum se 'ncepu,
Si a inimeloru taine
Fara casna le pricepu;

Deca vedu colo in umbr'a
Stanciloru, sub acelu fagu,
Sub lumin'a-aprinsa-a lunei
Cum sioptesce dragu cu dragu;

Si 'n tufarile din lunca
Cu-adenci taine, cu lungu doru,
Dragu ascultu pana in dna
Siopt'a dulcelui amoru;

Deca dîcu gurei — fragutia,
Ochiloru — luciferei,
Sinului — nuferi de auru
Ce furu mintile cu ei

Sum preotulu lui Apollo,
Totu cu totulu sum a lui, —
Lumea-o vedu cum nu-i aievea
Si iubirea er' cum nu-i;

Si pe-aripile gandirei
Sboru in ceriu de pre pamentu, —
Vreu se furu din nemurire
Si in lume s'o straplantu . . .

Nu-ti mai face dara gânduri
Frundiarindu alu meu caetu, —
Eu nici picu nu sum de vina
Deca m'am nascutu poetu;

Deca portu in alu meu sufletu
Suferinti'a lumii-'ntregi,
Semtu in mine-o detorintia
Si me plecu eternei legi . . .

Plangu cu paserea pribeaga,
Cu rfulu murmurateriu,
Si cu stelele din ceriuri
Ce se tenguescu la flori, —

Cu inim'a-a carei taine
Greu poti se le intielegi,
Si-asfeliu sum menitu in senu-mi
Se portu chinulu lumii-'ntregi.

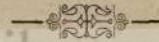
Lasà-me dara, me lasa
Se totu cantu si se totu plangu,
Pana astea porniri sînte
In gandire-mi nu se stingu . . .

Bucurie, doru si lacrimi
Dragu in inima-mi le portu, —
Lasà-le totu vii se fie —
Se fiu viu pana nu-su mortu.

Lyr'a este in vietia
Cea mai dulce parte-a mea, —
Nu-'ncercà nice odata
Ca se me desparti de ea . . .

O! atunci me pierdi copila . . .
Sarutarea t'a fierbinte
S'ar lipi de-o busa rece
Fara inima si minte.

V. B. Munteneescu.

Clopotele er' resuna . . .

Clopotele er' resuna,
Er' s'aude jalnica cantu,
Sub o salcia pletosa
Er' s'areta unu mormentu.

Vai! de ce nu se deschide
Si mormentulu meu odat'?!
Ca se cante si la capu-mi,
Cantecu jalnicu intristatu;

Si se scapu de lumea ast'a,
Se me duc unde dorescu
Se ajunga toti acei'a
Ce ca mine patimescu.

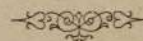
Candu n'oiu mai fi . . .

Candu n'oiu mai fi mai multu
Ve rogu nu me uitati,
Si la mormentulu meu
Unu frasinu implantati! —

Candu ventulu linu va bate,
Prin lungi frundiale lui,
Unu nume se-mi sioptesca
Cum altu'n lume nu-i . . .

Ca-ci numai la unu nume
In vietia m'am plecatu;
Si totu acelu scumpu nume
In gropa m'a bagatu!

Georgiu Simu.

IDEALULU PIERDUTU.

— Novela originala. —

(Urmare.)

În tîmpu de două septemâni fusîi plina de sperantia. Virgini'a 'mi scrise mai multe epistole, me tiîneâ in curentulu noutatiloru. — Dupa câtu potîi întielege acum, tat'a stá fôrte ren, cã-ci capitalulu ce avuse-sè 'lu întrebuintiasè in comerciul la care pierduse. Ast'a departe de a me intristá, me bucurá, cã-ci 'mi dîceám eu, acum nu va poté fi atátu de exigentu la alegerea ce am facutu. — In cursulu acelu dîle si septemâni, abiá poteám vorbí cu dînsulu din cându in cându, dîle întregi erá superatu. Eu taceám si asceptám plina de sperantie.

Intr'o deminétia, pentrucâ siedusemi multu nóptea, cându me desceptái camer'a erá inundata de sóre, la pendula ór'a erá inaintata. — Dela desceptare fiindu mereu ocupata, negligiasemi de a-mi face toalet'a, cându doic'a intrá in camera si 'mi spusè cã avemu musafiri, si cã sum asceptata la dejunu.

Me imbracái simplu dar' cuviinciosu si preste unu quartu de óra intrái in camer'a unde se serviá dejunulu. — Tat'a si unu domnu necunoscutu me asceptáu.

— Ce feliu, Maria! 'mi dîse tat'a in tonu glumeti, tu promiteái mai multu la inceputu, acum te-ai facutu o lenesia mare . . .

— Me iérta tata, nu am esitu, cã-ci nu me sîntieám prea bine . . .

— Nu sum bine, nu sum bine! . . . astea suntu mofturi de-ale vóstre, uite fi cá mine voinica . . . Eu nu mi-aducu a-mente se fi fostu vre-odata bolnavu . . .

Dîcîndu acestea distratu se pregatiá se cuprinda locu la mésa, cându se întórsè repede.

Maria! — 'mi dîse elu óre cum tulburatu, — am uitatu se-ti presintu pre dlu Orzescu . . . Me inclinái.

Dlu Orzescu 'mi parú asia de banalu si necioplitu, 'mi facú o impresiune asia de neplacuta, încátu ne tiînúi intr'o mare reserva faciá de elu, nevoiendu a-i dá importantia pre care cunoscuí cã nici nu-o meritá.

Tat'a fú veselu, complexantu, amabilu mai alesu cu mine; me tractá in acele momente, cum nu me mai tractasè pâna atunci. De-odata nu sciui la ce se atribui asta expansiune, inse dupa ce me tredii, incepui a banuí, cã póte acelu Orzescu se fia vre-unu pretendentu la mân'a mea.

Ce'a ce cugetái nu intardiá a se adeveri.

Orzescu petrecú tóta dîu'a ace'a cu tatalu meu. La plecare veni se me salute si 'mi dîse cu unu tonu semnificatoriu:

— Am se ve vizitezu mai desu d.-sióra, speru cã presentia mea aici nu ve va mai fi asia neplacuta, precum va fostu adi . . .

'Lu salutái cu óre care sila si me retrasèi.

A trei'a dî revení. — Tat'a pusesè la cale se me casatorésca cu Orzescu. — Plânsèi, protestái, me rugái, — tóte furè zadarnice.

Întielesèi cã diestrea mea erá numai cateva sute de galbeni, si Orzescu care aveá o proprietate frumósa, intr'o departare nu tocmai mare de aici, se multiemisè cu carmenii mei . . . Erá unu omu dela 40—45 ani, dar' bine conservatu; mai fusèsè odata casatoritu, inse fãra se fi avutu copii din acea unire. Insistentiele lui pe lãnga mine eráu din cele mai preste-manóse. Erám pierduta, — nu sciám ce cale se apucu. Nu poteám scrie directu lui Costica, dar' dupa multa lupta, me decisei a scrie verisiórei s'ale, alu carei nobilu caracteru 'lu sciám si dela care sperám cã va aflá si elu . . .

Éta între altele ce i adresái:

— „Draga Anetta!

Nu sciú deca mai cugeti vre odata la mine; suntu două septemâni de cându me aflu la tíera, in prad'a celoru mai mari contrariatati, departe de voi amicele miele, lipsita de ori-ce consolare. Afla draga, cã tat'a voiesce cu ori-ce pretiu se me mãrite dupa unu óre-care Orzescu. Cu tóte protestarile mele, elu nu voiesce a se înduplecá. Nu sciú ce voi devení, cã-ci crede-me cã acésta unire, fôrte nepotrivita, 'mi displace din mai multe puncte de vedere. Scriemi te rogu multu, multu . . . ajuta-me deca poti — — — — —

A t'a

Maria Cereanu.⁴ —

Dupa câteva dîle dela espedierea acestei epistole, se sevêrsi trist'a mea logodna, la care furè faciá vré câtiva proprietari din vecinatate cu socele loru. — Tat'a vediendu obstinarea mea, erá fôrte amenintatoriu . . . asiú fi înduratu totulu, numai se fi potutu scapá de nesuferitul meu logodnicu!

Intr'o dî bunulu meu unchiu vení la noi. — Vediendu câtu me schimbese-mi me sprijini in bratiile s'ale si me consolá. Dupa ace'a se inchisè cu tatalu meu intr'o camera. I-audiám vorbindu tare, — aveá aerulu de a-se certá. Apoi totulu se linisè, si mai tardiu unchiulu esí, porunci se i-se puna cáfi, vení la mine si 'mi dîse indignatu:

— Tatalu teu e neinduplecatu, — nu-lu potú scóte din nebunele lui idei. I-am propusu pre altulu, pre unu anume Costica Mirtescu pre care 'lu cunosci si tu si m'a insarcinatu a-ti cere mân'a. Este o partida destulu de buna: unu baiatu desceptu, cu viitoriu frumosu si care a obtîenututu o bursa pentru a-si completá studiile la Paris. Dîcîndu acestea unchiu me imbraçisí, 'mi recomandá curaju si esí fôrte mişcatu si superatu de nedreptatea tatalui mien. Eu plângeám se moriu, me aruncái in patu, 'mi infundái capulu in perini si me svêrcoliám in prad'a desperarei.

Trecusè ast'feliu o septemâna. Erám in lun'a lui Octombree. — Intr'o dî primescu totu prin ace-lasiú mesageriu dela Verdei urmatórele rënduri.

— „Maria!

Preste două zile trebuie se plecu la Paris; accórdami de séra o întâlnire de câteva minute, — me gasescu dincolo de padure, — raspunde-mi. La ór'a care vei crede tramite femeia din casa se me aviseze.

Alu teu

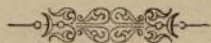
Costica.“ —

Avusei o bucuria nebuna. — Respunséi in graba cá 'lu asceptu la mediulu noptiei.

Díu'a 'mi pàrù fàrà sfêrsitu! mergeám dintr' unu locu intr'altulu plina de veselie, ce toti o luáu in de bine, si care cu tóte acestea trebuia se me costé atátu de scumpu!... Nóptea vení, — órele le numerám intr'o nerabdare de mórte Cându totulu se linisce in casa si in curte, trimiséi pe betràu'a mea doica se aviseze pe Costica. Camer'a ce 'mi convenia mai bine, in care sperám cá n'amu poté fi auditi si vediuti de nimeni, fù ace'a unde tat'a 'si aveá armele, cass'a de bani, hartiile, cu unu cuvèntu tóte obiectele de valóre.

(Va urmá.)

PAULIN'A C. Z. ROVINARU.

Invetiamentulu publicu si secsulu frumosu in Romanía.

Este interesanta motivarea ce face On. Corpu didacticu din Iasi in Memoriulu seu asupr'a invetiamentului publicu*) relative la „secsulu frumosu.“ Tienèndu cestiunea de mare interesu si pentru on. cetitori ai acestei reviste, lasamu se urmeze aici vederile acelui Onor. Corpu didacticu in acésta privintia.

I. Prevedindu noulu proiectu de lege alu d-lui Sturdza la art. 50 al. 2, cá in scólele primare urbane de baieti, invetiatori voru fi exclusivu barbatii, ast'felu se dechiará „Memoriulu“:

— „Nu vedemu motivele acestui exclusivismu in favóreá barbatiloru. — Femeile instruite nu suntu ele óre totu atátu de capabile cá si barbatii pentru conducerea unei clase de baieti dela 7 la 12 ani? Contrariulu, dupa noi este mai adevératu: femeia prin rabdarea, blândeti'a si obstinatiunea cunoscuta a caracterului ei, posedé mai numeroáse aptitudini didactice pentru invetiarea copiiloru de cátu barbatii; in ce'a ce privesce principiile de educatiunea si formarea manieriloru copilului, superioritatea ei este evidenta. — Scólele primare de ambe sexe ale Statelor-Unité, in orasie cá si in sate, suntu conduse mai multu de institutóre, si rezultatele dobândite paru escelente, chiar' si acelor'a cari nutriti cu prejudiciile lumei vechi, suntu dela inceputu preveniti in contr'a acestui sistemu.

Afara de ace'a trebuie sè se lase si femeiloru o cariera, in care acele lipsite de midiolóce se-si póta agonisi prin munca o viétia onorabila. — Atâtea altele li suntu cu deseversire inchise, si paru prin natur'a lucruriloru, séu prin deprinde-

rile nóstre, accesibile numai barbatiloru, in cátu ar' fi legitimu cá macaru in ace'a a invetiamentului primaru, in care ele posedá o nuantia de superioritate incontestabila asupr'a loru, se fie admise a concurá pe unu petioru de egalitate completa cu dènsii.

In organisarea scóleloru satesci proiectulu nu face nici o deosebire intre barbatii si femeii; scólele avèndu a fi mixte, elu prevede cá conducerea loru va fi incredintiata fàrà deosebire unui invetiatoriu séu unei invetiátore. — Asiá dar' la tíera femeile suntu considerate cá de-ajunsu de capabile pentru a instrui si educá pre baieti; de ce nu ar' conservá aceste aptitudini, si in orasie? Schimbarea mediului socialu nu póte avé nici o influentia, este vederatu, asupr'a facultatiloru didactice ale unei persóne. — Ace'a ce-i bine deci la tíera nu póte fi reu in orasie, si pentru ace'a suntemu de parere a se acordá femeiloru drepturi egale cu acele ale barbatiloru pentru conducerea unei clase primare de baieti, ori-unde ar' fi ea situata, asiá cá macaru in acésta ramura a invetiamentului se se póta acordá functiunile publice nu dupa sexu, ci dupa meritu, nu dupa nisce atribute fisice dobândite in modu inconscientu, dar' in vâr-tutea unoru calitati intelectuale si morale, câscigate prin sirguintia si labóre.

Intemeiati pe aceste ratiuni, propunemu a se modificá al. 2. alu articolului 50, dându-i-se cuprinderea urmatóre:

„La scólele de baieti urbane, voru fi institutori séu barbatii séu femeii; la cele de fete exclusivu numai femeii.“

II. Relativu la liceele clasice de fete, cari numitulu proiectu le lasa afara sub cuvèntu, cá „e bine cá unu numeru insemnatu de fete se póta capeté o instructiune intinsa, dara totu-odata mai potrivita cá studiele liceale, cari pentru dènsese remànu in cea mai mare parte sterpe,“ urméza „Memoriulu“:

„Societatea romana, ori cátu de restrinsu fie gradulu de cultura la care a ajunsu, nu-i de acésta parere, de óre-ce, atátu in Bucuresci cátu si in Jasi, ea subvine la intretiénerea pe calea initiativei private a câte dóue séu mai multe licee de fete, destinate a conduce pe pensionarele loru pana la pragulu baccalaureatului si a studiiloru universitare. Statulu s'a lasatu de multu a fi depasítu de iniciativ'a privata in acésta privire, ce'a ce-i dejá unu reu; a redicá inse acésta inertie la inaltínea unui principiu si a-si propune, pentru ratiuni atátu de puçinu intemeiate, a perseverá inca multu timpu pe acésta cale, fie-care va conveni, cá este cu deseversire reu. In faci'a mişcarei neresisibile ce purcede mai díu tóte treptele societatiei nóstre, de-a impinge instructiunea feteloru aprópe pana la acelasu gradu de cultura cá si a baietiloru, Statulu nu póte remàné indiferent; elu are detori'a cá inaltu protegiutoriu alu tuturiloru intereselor socialé de ori-ce natura, a dá cuvenit'a satisfactiune acestoru tendinti, cari de parte de a infaçisiá vre-o primejdia pentru viitoriu, suntu din contra díu cele mai imbucuratóre.

*) „Memoriulu Corpului didacticu din Jasi asupr'a Proiectului de lege alu Instructiunei publice presentatu Corpuriloru legiuítore in 4 Ianuarie 1886.

Afara de aceste, pentru ce s'ar' considera că sterpe cunoscintele liceale în capetele fetelor, precându cu dreptu cuventu ele paru atâtu de roditoare în acele ale baietiloru. — Aceste suntu idei inapoite, de pe cându femei'a erá privita de insisi cugetatorii cei mai destinsi cá asediata pe o trépta intelectualá inferióra acelei'a a barbatului. — Astadi inse din fericire asemeni idei, cá alte multe inichitati si prejudicii ale trecutului, au fostu spulberate de progresele timpului. — Femei'a instruita este unu membru totu atâtu de uti'u societatiei cá si barbatulu instruitu, cáci ei incumba sarcin'a redicarii si crescerei generatiuniloru viitoare, si se scie, cá déca este slaba educatiunea în familia, slaba va remâné si în scóla. — Tóte statele civilisate au inceputu a recunósce acestu adevéru si unele din ele, Americ'a mai de multu, Franci'a acumu de curúndu, s'au pusu seriosu pe lucrú pentru a repará cátu mai repede un'a din cele mai neexplicabile rataciri ale trecutului. — Celelalte state, este visibilu pentru ori-ce observatoriu, voru intrá fórté curúndu pe acésta cale. Pentru ce amu remâné noi de buna voie inapoi, noi mai cu séma, cari mai puçinu inaintati în cultura decâtu alte popóre, avemu desiguru mai mare nevoie decâtu ele a întrebúntiá tóte forteile vii ale natiunei pentru a recâscigá timpul pierdut, si a intrá cátu mai neintârdiatu în concertulu civilisatiunei europene?

Totu ce espunerea de motive resuma în escelenti termini pentru a justificá utilitatea studiiloru clasice la baieti, se póte repeti cu ace'asi tarie si pentru fete. Trebuie se fie largi deschise portile universitatiloru nóstre tuturor alesiloru de ambele sexe, si pentru ace'a o identica preparatiune li este necesara amenduror'a. În afara de rolulu de soçie si de muma, în care abundanti'a cunoscintiloru dobândite nu póte stricá — din contra — esistu o suma de carieri sociale, precumu: ace'a medicála, literara, didactica si altele, în cari femei'a póte straluci totu asiá de bine cá si barbatulu — în unele chiar' cu mai multu succesu decâtu elu — de îndata ce va primi la focarulu studiiloru înalte aceleasi lumini, pentru a fi în lupt'a vietiei totu atâtu de bine inarmata cá si dénsulu. — Si déca acést'a este adevératu, penține nu s'ar' asigurá prin infintiarea de licee de fete posibilitatea pentru unele femei de a se redicá deasupr'a sexului loru prin o instructiune solida, si a-si creá ele insesi, cându nevoi'a o va cere, prin o munca onorabila independenti'a vietiei, atâtu de pretiósá ori-carei fiinti omenesci? Exista óre în acésta tíera o pletora atâtu de mare de capacitati, pentru a se despretiú cu atât'a usiurintia contingentulu ce s'ar' poté recrutá în o jumetate aprópe a populatiunei sale? Este óre unu bine soçialu a se condamnă, pentru lungu timpu inca, absolutu tóte femeile la instructiunea superficiala ce primescu astadi si care — trecutulu ni spune — nu le póte face proprii nici chiar' sarcinei ce le incumba în specialu cá soçii si mume? În fine este óre întieptu si prevediatoriu, cá în mersulu pro-

gresivu alu societatiei române cátra idealulu de cultura la care aspira, femei'a singura se remâna inapoi, indiferenta spectatóre a acestei mişcari de inaintare, la care ne-avéndu nici o parte, nu va avé, este evidentu, nici o tragere de inima de a-i aduce puterniculu concursu alu actiunei si influentiei sale sociale?

Nu o credemu; timpul a sositu dupa noi a se face se între si femei'a în curentulu mişcarii intelectuale a epocii în care traimu si pentru ace'a indrasnimu a formulá înainte Corpuriloru Legiuitóre dorinti'a de a se inscrie în legea ce se proiectéza principiulu infintiarei liceelor de fete.

În acestu scopu propunemu a se dá alineatulu 4. alu art. 5. urmatóri'a cuprindere:

„Instructiunea secundara se dá: pentru baieti, în gimnasiile si liceele clasice si reale; éra pentru fete, în scólele centrale secundare si în liceele clasice.“

III. Disponendu proiectulu ministerialu desu pomenitu (la Art. 95.), cá scólele secundare de fete voru avé siése clase, „Memoriulu“ notéza:

— „În observatiunile nóstre de mai susu amu aretatu nevoi'a ce se simte în sénulu societatiei nóstre de astadi a infintiarei cátorv'a licee de fete. — Cu instructiunea ce primescu în momentul de façia, în scólele publice destinate sexului loru, fetele nu potu ajunge la baccalaureatu, nici petrunde în Universitate pentru a urmá cursurile unei specialitati óre-care. Baccalaureatele ce avemu adi, au trebuitu séu se se pregátéscá în particulariu, séu se între în unulu din liceele private; în amendóue casurile n'au ajunsu la resultatu decâtu cu mari sacrificii si cheltueli. Acésta situatiune pune în imposibilitate se parvina la diploma pe fetele serace, — acele tocmai, cari au mai mare nevoie decâtu celelalte de a-si creá, prin o instructiune seriósá, o cariera sigura si mijloce onorabile de traiu. — Statulu trebuie se dee satisfactiune acestui aventu imbucuratoriú cátra lumina, ce purcede din tóte straturile societatiei nóstre, si în limitele resurselor de cari dispune se creze institutele de cultura necesare pentru indeplinirea acestoru cerinti. — Infintiarea a cátorv'a licee de fete se impune deci adi solitudinei guvernului nostru.

Déca se va admite acestu principiu, în punctulu legei în care ne aflamu, trebuie se se provéda dispositiunile cuvenite pentru punerea lui în aplicatiune.

Éta modulu celu mai nimeritu si în acel'asi timpu celu mai puçinu costisitoriu prin care s'ar' poté ajunge, dupa noi, la realisarea acestei idei.

Termenulu de siése ani, pentru durat'a studiiloru în scólele secundare de fete, este prea mare. Dupa program'a ce se propune la art. 93, studiele în aceste scoli, din punctulu de vedere alu sciintiloru voru fi desiguru mai întinse decâtu în gimnasiile clasice, urméza cá durat'a de 4 ani, ce se crede necesaru a se dá studiiloru gimnasiale, va fi cu prisosintia suficianta si scóleloru secundare de fete. În cele din urma, nici nu-i bine, din tóte punctele de vedere, a se largi prea

multu cadrulu invetiaturiloru in aceste institute de cultura a feteloru. Avendu a se creá si pentru dênsele licee, este preferabilu a se procede cu instructiunea lorú cá si cu ace'a a baietiloru. — Pentru generalitatea feteloru, cari nu au nici timpulu, nici midiulócele, nici grigi'a de a intinde prea departe cultur'a lorú intelectuala, scólele secundare de 4 clase, comparabile in totulu gimnasieloru de baieti, voru fi indestulitóre. Acele inuse din absolventele acestoru scoli, cari séu prin facultatile lorú deosebite, séu din gustulu contractatu in ele pentru scientia, ar' voi se continue studiile lorú, voru merge in licee si voru dobândi baccalaureatulú, — ce'a ce li va pune in positiune in casulu unei vocatiuni serióse pentru o specialitate óre-care, de a urmá cursurile Universitatiei, si de a cuceri tóte gradele necesare esercitiului unei carieri lucrative in societate. Cu aceáta solutiune, nu numai se va satisfacé tuturorú nevoieloru, dar' inca, micsurându-se cu doi ani durat'a cursuriloru in scólele secundare, cheltuiel'a infiintari lorú va fi mai mica, si prin urmare si respândirea lorú in diversele capitale de judetiu va fi curându posibilá. — Nu trebuie uitatu, cá aceste scoli suntu bas'a invetiamentulu secundaru alu feteloru, precum si gimnasiile suntu ale baietiloru, si ca din aceáta cauza trebuiesc puse la indemân'a feteloru serace de prin centrele mai insemnate de populatiune, fára cari ele, neavându midiulóce de a schimbá de resiedintia, cu tóta dorint'a si pótint'a de a invetiá, se voru vedé nevoite a rămáne cu slabele cunoscintie óbtinute in scólele primare, ce'a ce va fi o pierdere si pentru dênsele, si pentru cultur'a centreloru de populatiune in cari se afla. — Numai prin respândirea scóleloru se propaga lumin'a, la focarulú cárei'a se potú desveli talentele ce jacu inconsciente in sênulu natiunei, si cari mai pe urma, prin serviciile ce aducu societatiei resplatescu indiecitú sacrificiele facute pentru descoperirea si cultivarea lorú.

Cu sistem'a ce propunemu, de a se micsurá durat'a studiiloru in scólele secundare de fete dela 6 la 4 ani, devine posibilá fára mari cheltueli si infiintarea liceeloru de fete. — Totulu se reduce in adeveru atunci, cá in cátev'a orasie ale tiei: Bucuresci, Iasi, Craiov'a, spre exemplu, se se suprapuna scóleloru secundare respective cáte unu cursu superioru de 4 clase, cu cari impreuna se constituie liceulu de fete. — Program'a acestui cursu superioru ar' trebui se fia ast'feliu intocmita, pentru-cá prelúnga studiulu limbiloru antice, se cuprinda in ea si desvoltarea obiectelorú sciintifice, dejá cunoscute in parte de elevele din cursulu inferioru, pâna la acelasiu gradu de intindere cá in liceele de baieti. — O singura obiectiune se póte presentá: fi-voru in stare, in 4 ani, absolventele cele mai eminente ale scóleloru secundare de fete — acele fiindu mai cu séma destinate a populá cursulu superioru alu acestoru scoli — de a deveni in limbele clasice de o tarfa comparabilá cu ace'a a absolventiloru de licee, asiá cá se póta incercá cá si dênssi, cu succesu, probele examenulu

generalu de baccalaureatu? Respunsulu nu póte fi indoielnicu: exemplulu liceeloru private de fete dejá infiintiate o dovedesce pe fie-care dí. — Fetele suntu, precumu se scie, multu mai precece decátu baietii; intre 15 si 20 ani inteligentia lorú in midilócie este mai desvoltata si cugetarea lorú mai matura; afara de aceste, sêrguítia si aplicatiunea la lucru a acelor'a din ele ce aspira la onórea diplomei, este incomparabilu mai mare decátu a baietiloru; — in fine, sosindu din scólele secundare multu mai inaintate in obiectele sciintifice, decátu absolventii gimnasieloru, se voru poté aplicá in deosebi la limbele vechi, ce'a ce li va permite se între in posesiunea lorú multu mai curându.

Pentru-cá cursurile superióre ale acestoru licee de fete se póta fi urmate si de absolventele distinsé ale celorlalte scoli secundare din tíera, voru trebui se fie prevédute de internate in cari parintii cu mici sacrificii banesci se-si póta asiedia fára grigia copilele lorú.

Éta solutiunea ce propunemu, si care dupa noi are indoitulu avantajiu, de a se asigurá beneficiulu instructiunei secundare la cele mai multe fete posibilé, si in acel'asiu timpu de a permite, celorú mai iuzestrate si mai capabile diintre ele, se póta ajunge prin scólele publice la acel'asiu gradu de cultura intelectuala cá si baietii.

Pe bas'a acestoru motive, propunemu deci a se redactá alineatulú alu 3-lea, alu art. 95, in urmatórea cuprindere:

Scólele secundare de fete voru avé 4 clase. In orasiele: Bucuresci, Iasi si Craiov'a, se voru infiintia sub numele de „licee de fete,” scoli secundare de cate optu clase. — Program'a cursulu inferioru alu acestoru licee, va fia aceea prescria la art. 93, pentru celelalte scoli secundare de fete, é' program'a cursulu superioru se va intocmi pe bas'a acelorú dela art. 91 ast'feliu, cá absolventele acestoru scoli se se póta presentá la examenulu generalu de licee clasice.

POESIA.

A goní ori-ce-amintire . . . si-a tinti a sa gândire
Pe unu frumosu axu de aurú, a o tiné'n cumpanire,
Nesigura, far' astémperu, si-'n deplina nemişcare;
A-'nvesti cu vecinic'a o efemera visare;
Adeverulu si frumosulu a iubi, a cauta
Armoni'a lorú divina, — si-'n taina-a ascultá
Geniulu, ce-'n alu seu suflétu cá unu glasu cerescú resuna;
A cántá, a ride, a plánge, — a siopti radiei din luna,
Singuru, fára nici o tinta, fára nici o pregândire;
Dintr'unu suspinu, dintr'o vorba, dintr'o curatá zimbire
Unu tablou alesu a face plinu de noru si de seninu,
Dintr'o lacrema-ardietóre unu margaritariu divinú!
Éca sant'a mistune a unui póetu in lume,
Aci-i stá ambiúnea si nemuritoriu-i nume!

(A. de Musset.)

A. G. Draghicescu.

Festivati militare in Petersburg.

Cronica. — Adunarea generala a reuniunii femeilor romane din Brasiovu. Conformu §-lui 8 alu statuteloru, care prescrie cá in fie-care anu in lun'a lui Noemvrie 7/19, adeca in diu'a onomastica a Maiestatii Sale, a Imperatesei si Reginei Elisabet'a, care e patrón'a reuniunii, se se tîna adunarea generala, — se intrunira membrele reuniunii in sala de desemnu a scóloru centrale din Brasiovu la 3 óre dupa prândiu. — Du'a presidenta Mari'a Secareanu a deschisu adunarea cu unu discursu, in care aréta insemnatatea reuniunii pentru educatiunea fetitiloru nóstre, invita pe on. membre cá se spriginésca si mai departe reuniunea si poffindu prosperare reuniunii incheia, urându Inaltei Patróné si augustei case domnitóre multi ani feticiti. — Dupa ace'a urmâ raportulu comitetulu despre activitatea sa in decursulu anulu expiratu, din care reproducemu aici urmatórele puncte mai insemnate: — 1. Comitetulu a respunsu subventiunile votate de adunarea generala trecuta in suma de 1000 fl. v. a. 2. Societatea de lectura a domnisióreloru române din Brasiovu a datu o representatiune teatrala, care a adusu câscigu curatu 81 fl. 31 cr. v. a. in favorulu internatulu reuniunii. 3. La serbatorile Craciunulu a provediutu comitetulu 11 eleve serace cu incaltiamintea necesara. 4. Facându-se in vér'a trecuta o expositiune industriala a orasiulu Brasiovu, a fostu invitata si reuniunea nóstra a expune lucruri de mâna, comitetulu a staruitu cá vre-o 40 de membre si scól'a reuniunii se concurga la acésta expositiune. 5. Comitetulu in siedinti'a comuna cu Efori'a scóloru a alesu pe dn'a Eleu'a Rusu cá profesóra provisoria pentru instruirea lucrulu de mâna la scól'a de fetitie de aici. 6. Din conspectulu cassei se vede, cá averea reuniunii este astadi de 40.925 fl. 21 cr. v. a. — Rapórta apoi despre infiintierea internatulu reuniunii. Din acestu raportu se vede, cá comitetulu in cele mai multe siedintie si-a organisatu internatulu pe bas'a unui planu sistematicu, din care aflâmu cá in internatu se invétia: a) pregatirea a totu feliulu de mâncari; b) spalatulu si calcatulu a totu feliulu de rufe; c) cusutulu la mašina de lengerii si vestminte; d) torsu de lâna, tiesetura pentru trebuintie casei — industria de casa; e) cultura de legumi; f) invetiaturi igienice. — In acestu internatu se primescu: a) fâra plata, fetitie serace, care voru fi absolvatu 3—4 clase primare, in etate de 13 ani impliniti, — aceste fetitie se provedu cu tóte cele necesare in inbracaminte, in incaltiaminte si in alimentare, — ele provedu tóte serviciile interne; b) cu plata de 10 fl. pe luna, cari au absolvatu clasele primare si voru se se cualifice in cele propuse in acestu internatu, si de acele, cari pe lânga acésta cualificare voru se continue invetiamentulu la vre-un'a din scólele din locu, — plat'a se face anticipativu pe fie-care luna; —

pentru acésta plata se presta instructiunea si alimentarea; c) se mai admitu si fetitie de acele, cari vinu numai preste dí, se primésca instructi'a, ce se dà in internatu; — aceste fetitie au se prândiésca aci, platindu pentru acésta o tacsă, statorinda de cátra comitetulu reuniunii; — aceste fetitie trebuie se fie inse din Brasiovu. — Internatulu s'a deschisu la 25 Augustu a. c. si astadi are 7 eleve cu plata si 3 fâra plata. Dirigenta este d.-n'a Mari'a Bellu.

Elena Teodorini. Diarele italiene si portugeze ne aducu scire despre nouele si stralucite succese ale cântaretiei române Elena Teodorini pe scen'a teatrulu S. Carlos din Lisabona. Talentulu seu musicalu si dramaticu se manifesta sub o nóua fasa in opera lui Massenet: Regele Lahoniei. Interpretatiunea rolulu sacerdotesei Nair este o nóua podóba la cunun'a artistica a Teodorinei; dên'sa se aréta aici cá in tóte rolurile sale, o virtuoaasa hors ligne si o acritia dotata cu cele mai rari calitati dramatice, e demna rivala a Adelaidei Ristori si a Sarei Bernhardt. In Gioconda de maestrulu Ponchielli, dice unu corespondentu alu jurnalulu milanezu „il Trovatore,” Elena Teodorini a fostu splendida. E cu greu a-si inchipu cineva accentulu sfásietoriu alu acestei mari artiste in ultimele si superbele pagine ale Giocondei. Dên'sa scie se reproduca martirulu cu atâtu adevéru, cu unu simtiementu atâtu de justu, cá mișca pe auditoriu paná in fundulu inimii. E inutilu, dice corespondentulu, a inregistrá aplausele entusiaste, cari fura neintrerupte si in unele puncte luá proportiunea unei adevérate ovatiuni.

Apelu. Concetatieni Români! Ve este cunoscutu, cá se afla o multime de copii de Români asiediati la meserii aci in Brasiovu de „Asociatiunea pentru sprigiuirea invetiaceiloru si sodaliloru români meseriasi.” Acesti copii suntu de totu sêrmani si fara de nici unu spriginu de acasa, suntu lipsiti pâna si de vestmintele cele mai neapertate de lipsa. Puçinele mijlóce banesci, de care dispune Asociatiunea suntu cu totulu insuficiente pentru a provedé pe toti acesti napastuiti ai sortii cu tóte vestmintele de cari au trebuintia, si acésta cu atâtu mai vértosu, cu câtu ea astadi — in urm'a oprirei scólei române de meserii din partea guvernulu — este silita se intrebuinteze cea mai mare parte a modestulu seu bugetu pentru platierea de taxe scolare la scólele de meserii straine, ce suntu siliti se le cerceteze astadi toti invetiaceii meseriasi români, si pentru procurarea recuisiteloru de scóla, de cari au trebuintia. — Concetatieni Români! „Comitetulu Asociatiunei pentru sprigiuirea invetiaceiloru si sodaliloru români meseriasi” in neclintit'a s'a cređintia in „solidaritatea” ce unesce si trebuie se unésca astadi mai multu decâtu oricându tóte elementele sociali ale poporulu românu intru a face bine, indrasnesce si de astadata a apelá la d.-vóstre, rugându-ve se contribuiti la adapostirea lipsitiloru invetiacei meseriasi contr'a asprulu anu-témpu in care ne aflâmu,

fie-care cu ce ye voru dictá inaltele d.-vóstre sentimente de caritate si de compatimire omenéscá, fie cu bani, fie cu vestminte vechi! Ajutându pe acesti elevi sêrmani, contribuiti a se formá din ei in celu mai scurtu tẽmpu ómeni folositorí natiunii. — Concetatieni Români! Nu pregetati a dá o mica parte numai din ce'a ce puteti de fie-care si multe neajunsuri voru incetá de a mai esistá. Brasiovu, 13 Novembre 1886. Comitetulu Asoc. p. spriginirea invetiaceilor si sodalilor rom. meseriasi. *Bart. Baiulescu*, presied. *Ionu Bozoceanu* secret.

Bibliografia. — „**Memoriulu corpului didacticu din Iasi asupr'a proiectului de lege alu instructiunei publice**” presentatu corpurilor legiuitóre in 4 Ianuaru 1886. — Iasi. 1886. 8° pag. 255. — Cu viua bucurie amu luat si noi notiia la tempulu seu despre importantulu proiectu de lege alu actualului d. ministru alu instructiunei publice in Români'a. Dicu, cu viua bucurie, pentru-cá intr'adeveru erá la Români ór'a ultima a se socoti cei competenti si la reform'a instructiunei publice, carea ar' trebui se fia *pêtr'a anghiuulara* a constitutiei române. Déca acést'a e de lipsa càruiv'a poporu care se lauda cu libertate si independintia, apoi nesmintitu, cá in primulu locu vine a se pune poporulu românu. Vécuri intregi tienutu prin forti'a majora a impregiariloru in cea mai abrutizatória umilintia si in cea mai grósa intunecime si ignorantia, chieamatu deodata la viétia neatêrnata, *lumin'a*, si éراس *lumin'a* numai 'lu póte tiné unde a ajunsu, si totu *lumin'a* numai 'lu póte conduce cu siguritate printre grelele si criticile impregiarari ce s'au poroit si nu scimu cându se voru delaturá de pre orizonulu Orientului. Ér' *lumin'a*, ce este produsulu instructiunei generale astadi de lipsa este, cá se se póta imprasciá si patrunde pana in straturile cele mai de josu ale societatii romanesci. Acést'a cu atât'a e mai de lipsa, cu câtu dupa cum spune lamuritu espunerea de motive la proiectulu din cestiune — din 400.000 de baieti de sateni nu ambla la scól'a primara decátu 92.000, si din 6000 de scóle rurale, ce aru trebui se fie, nu suntu decátu 2000. Vré se dica trei parti din problemulu respândirei lumineloru in midiloculu poporulu ruralu suntu inca de resoltitu. Si apoi credemu, cá acestu scopu si-lu va fi propusu si on. d. ministru respectivu cându a presentatu publiculu proiectulu seu. Guvernulu deoparte prin elaborarea acestu'i'a, corpulu didacticu precumu si caialalti factori chiamati a concurge cu lamuririle relative basate pe studie serióse si lunga esperintia, póte se spera, cá voru intregi oper'a culturala a neamului nostru, dându invetiamentulu publicu important'i'a si sborulu, ce 'lu vedemu cá 'lu are in staturile cele mai culte europene. — „*Memoriulu*” numitu este rezultatulu mai multoru conferintie ale corpului didacticu de tóte gradele din Iasi si e redactatu — cu puçine esceptiuni de dlu Tzony prof. la facultatea de sciintie din acelu orasiu. Vederile si dorintiele sale suntu desfasiurate in 33 de puncte pre lungu si de ajunsu motivate. — Voiu reproduce

unele ce mi se paru mai nóue la noi la Români, Atari suntu: — 1. Se se inscrie in lege principiulu infintiarei liceeloru de fete si a scóleloru speciale pentru copii orbi si surdo-muti; — 2. In tóte scólele primare de ambe secsele se voru predá notiuni de igiena si cântulu. — Intradeveru nu potemu intielege cum onor. d. ministru alu instructiunei a potutu se omita aceste dóue obiecte atâtu de insemnate pentru educatiunea fisica, morala si estetica. „Am visitatu la Noula-Jork — scrie de multisoru celebrulu Fisch — o scóla de 1400 elevi. I-amu aflatu, cându amu sositu, asiediati in colóne in sal'a cea mare. La 9 óre precisu un'a din institutóre se pune la piano — instrumentu care jóca mare rolu in instructiunea publica a Americi, — si esecutá unulu din cele mai frumóse marsiuri ale lui Beethoven. In acelasu momentu tóte colónele pornescu si esecuta mișcarile cele mai gratióse cu o precisiune adevératu admirabila. Indata dupa ace'a unu pariete mobilu se da la o parte cá prin farmecu, si vediuramu in departare unu amfiteatru, pe care sute de copilasi mici repetiau aceleasi evolutiuni. Aceste esercitii intrunescu avantajiele dantiului si ale gimnasticei, si suntu calculate pentru a fortificá muschii si mai cu séma pe acei'a ai peptului, dându corpului usuirint'i'a, forti'a si grati'a.” Atât'a Fisch, si cine nu vede, cá unu mare si veditu adevéru spune. Me miru, repetiescu, cá dlu Sturdza, altcumu destulu de genialu, asiá cev'a póte scapá din vedere.

Dar' se contiinu cu vederile „*Memoriului*.”

3. Se se consacre prin noua lege principiulu intretinerei personalului didacticu alu invetiamentulu primaru de catra statu, aruncându-se numai celalalte cheltueli pe sém'a Comuneloru. — Se se asigure prin contractarea unui imprumutu, facutu de statu pe socotél'a Comuneloru si Judetieloru, repede a construi a tuturoru localuriloru de scoli primare necesare;

4. Se se inscrie in lege obligatiunea pentru statu, de a face tóte sacrificiele posibile spre a complectá câtu mai curündu retiéu'a scóleloru primare rurali, ast'feliu, cá in celu mai scurtu tẽmpu se nu se gasésca nici o comuna, numerându o populatiune de celu puçinu 40 familii, in care se nu fie o scóla primara rurala;

5. Se se admita in personalulu didacticu alu invetiamentulu primaru de baieti, fie ruralu, fie urbanu, egalitatea complecta intre ambéle sexe;

6. Se se organizeze gradinile de copii in conditiunile ce reclama sciinti'a pedagogica, si se se incépa câtu mai curündu cu creatiunea loru, macaru prin centrele principale de populatiune;

7. Se se prescrie in lege obligatiunea pentru statu de a intretiné, pe socotél'a lui, in fie-care capitala de judetiu celu puçinu câte unu liceu séu gimnasiu, clasicu séu realu, si câte o scóla secundara de fete;

8. Se se prescrie reinfintiarea la Universitatea de Iasi a facultatiei de teologie;

9. Se se recunósca membriloru corpului didacticu, de tóte gradele, dreptulu in casu de in-

firmitate seu bóla crónica bine constatata, capetata în cursulu serviciului, de a se retrage la pensiune înaintea termenului de 30 ani serviti, si fara consideratiune de etate.

V. Gr. B.

Dictionariu romanu-magiaru pentru scóla si casa de *Ioanu Lazariciu*, profesor, a aparutu în tiparitur'a si editur'a W. Krafft in Sibiu. E unu bunu si practic dictionariu, portativu, cuprin-diéndu 154 pagine tipariu meruntu si desu. Pretiulu 60 cr., se afla de vëndiare si la noi.

Economia Campului si Gradinaritul pentru scólele poporale de *George Moionu* invetiatoriu la scóla romána de fete din Brasiovu, a aparutu in editur'a lui H. Zeidner in Brasiovu. Opsiorulu acest'a cu numeroase ilustratiuni 'la voru poté întrebuin-tiá cu multu folosu invetiatorii nostri rurali cá manualu pentru propunerea studiului economiei, precumu si economii dela sate pentru întocmirea economiei loru in tóte directiunile — tractându-se pe scurtu in avel'a tóte ramurile economiei, cum: cultur'a plantelor si a animalelor de economia, întocmirea economiei, legumaritul, floraritul, pomaritul, vieritul si cultur'a arboriloru si a gardului viu. — Pretiulu 25 cr.

Calendariu pe anulu 1887. Editur'a Tipografiei Diecesei gr. or. rom. a Aradului. Pre lúnga partea calendaristica bene redactata, cuprinde Siematismulu metropoliei gr. or. rom. din Ungari'a si Transilvani'a si alu diecesei Aradului, precumu si un'a bogata lectura de instructiune si distrac-tiune. Pretiulu e 30 cr.

Carte conducátoria la propunerea calcularei in scóla poporala pentru invetiatori si preparandi. Brosiur'a I. Materi'a de invetiamentu a claselor I, II si III ale scólei poporale, dupa planulu ministerialu, scrisa de *Gavrilu Trifu* prof. preparandialu. Pretiulu unui exemplariu 80 cr., se poté procurá si dela noi. — „*Luminatoriulu*“ (din Timisiór'a) anunciándu acestu opu scrie între altele: „*Simtimu o indoita bucurie si multumíre de cate ori vedemu ca se face unu pasiu înainte pre tere-nulu instructiunii tinerimei neamului nostru. Si unu ast'felu de progresu este aparinti'a unui nou manualu, scrisu de dlu Gavrilu Trifu, profesorul preparandialu in Zelau s. a. m. d. apoi dupa-ce reproduce intrég'a precuventare a dlui autoru, însemna: „Inusírile eminente ale acestui manualu sunta mai pre susu de tóte. Sistemulu intuitivu si o limba romana corecta, curata si usióra de întielesu, ce'a ce dovedesce, cá autorulu anii activitatii s'ale invetiatoresci i-a petrecutu cu tóta seriositatea, devotiunea si diliginti'a, calitati ce suntu nedispensabile pentru unu invetiatoriu consciu si consciintiosu, si ce le pretinde important'a invetiamentului poporalu. — Salutándu autorulu, felicitamu pre dnii invetiatori poporali impartasíti de acestu nou manualu, pre care nu esítamu nici unu momentu a li-lu recomandá atentiunei si sprigini-rei spre folosulu loru nedubitatu si in interesulu instructiunii elementare.“*

Carti scolare aprobate de ministeriulu r. u *Manualu de gramatica limbei romane* pentru scólele poporali in trei cursuri de *Maximu Popu* profesorulu la gimnasiulu din Naseudu. — Acestu manualu s'a aprobatu prin Ministeriulu reg. ung. cu datulu 26 Aprilie 1886 nru 13,193. Pretiulu e 30 cr., se poté procurá dela noi. — *Manualu de Stilistica* pentru scólele medie si institutele preparandiale, de *Ioanu F. Negruti* profesorulu. Partea practica fórte bogata a acestui opu — cuprin-diéndu compositiuni de totu soiulu de acte obve-niente in referintiele vietii sociali — se poté întrebuin-tiá cu multu folosu decáttra preoti, invetiatori si alti carturari románi. — S'a aprobatu din partea Ministeriului r. u. cu datulu 16 Dec. 1885 nru 48,518. — Pretiulu unui exemplariu e 1 fl. 10 cr. si se poté procurá si dela noi.

Brosiura romana confiscata. — Ministrulu de interne a provocatu tóte municipiile tierii a confis-cá tóte esemplarele aflatóre a brosiurii „*Romanii de preste munti.*“ Acestoru provocari e alaturata sentinti'a judecatoriei din Muresiu-Osiorheiu, dupa care se demanda confiscarea brosiurei din cestiune in întielesulu §-lui 62 alu legi penale.

Deslegarea Logogrifului din nrulu 17.

Cele 9 cuvinte cercate sunta :

Afrodita,
Lignit,
Efes,
Saturnaliile,
Antilop.
Niagara,
Detmold,
Raresiu,
Iamb.

Literele initiali a acestora cetite de susu in josu dau numele poetului ALESANDRI; ér cele finali cetite de josu in susu dau numele orasiului BUDAPESTA.

Bene Pan deslegatu : Dómnia Emili'a Onciu n. Ciavoschi si domnia Eugeniu Suciu si Petru Vance.

Premiile escrise li-au câscigatu : dómnia Emilia Onciu n. Ciavoschi in Uzdin si domnulu Eugeniu Suciu in Sistarovetiu.

Deslegarea Gaciturei matematice din nrulu 18.

Elvir'a e de 18 ani, frate-seu de 20, mama-s'a de 36, tatalu-seu de 54, ér buna-s'a de 72 ani. Sum'a aniloru la tóte aceste 5 persóne—200.

Bene o-a deslegatu : Dómnele si domniórele Maria Bozacu n. Dumbrava, Emilia Onciu n. Ciavoschi, Petronela Cornea n. Misiciu, Plotin'a Pasc'a n. Ianza, Elena Nestoru, Cornelia Densusianu, Octavia Peteanu, Regina Meda, Lucretia Ianza, Ermina Draganu, Leontina Moldovanu; si domnia Ioanu Bársanu, Ioanu Frantiu, Lazaru Sciopone, George Catana, Stefanu Bretoiu, Teodoru Bohatielu, Alexandru Popu, Grigoriu Paliciu, Eugeniu Suciu, Teodoru Fekete-Negruti, George D. Cantoru, Ios. Ardeleanu, Ioanu Margineanu.

Premiile le-au câscigatu : dómnia Plotina Pasc'a n. Ianza in Zaicani si domnulu Stefanu Bretoiu in Teiusiu.

Proprietariu, Redactoru respundietoriu si Editoru: **Niculae Fekete Negruti.**

Gherla Imprimari'a „Aurora“ p. A. Todoranu.